

Apel vladi: Geotermija po sprejetju uredb o visokih koncesninah ni več konkurenčna prednost Pomurja

Murska Sobota: 12.11.2015

Vezano na sprejetje uredb o koncesnini za rabo termalne vode »Uredbe o koncesiji za rabo termalne vode - Izračun koncesnine za rabo termo-mineralne vode za potrebe zdraviliškega turizma in ogrevanja« **predstavniki pomurskega gospodarstva** menimo, da gre za drastično, nelogično in ekonomsko neupravičeno povišanje dajatev v primerjavi s preteklim obdobjem. Problem je višina koncesnine po novi uredbi za leto 2016, ki je precej višja od tiste za 2014-2015 in jo večina gospodarskih subjektov ne bo zmogla. Posledično to lahko privede do velikih likvidnostnih težav, izgub delovnih mest in celo do zapiranja zdravilišč in podjetij. Vse to pa bi pomenilo pomembno tveganje za celotno regijsko gospodarstvo in socialno blaginjo Pomurja.

Tako bi na primer polna letna koncesnina za največjega ponudnika zdraviliškega turizma v Pomurju, Sava Turizem, po novi predlagani uredbi od leta 2020 znašala za pomurski del kar 1.265.000 evrov in je bistveno višja od sedaj ustvarjenega dobička. Pri čemer podjetje dodatno na letnem nivoju za vodna povračila, kontrole in analize vode ter vzdrževanje vrtin že zdaj nameni okoli 600.000 evrov. Država sicer ponuja možnost znižanja koncesnin za 5 krat v primeru reinjekcije, vendar pa to pomeni tako visoka dodatna vlaganja v reinjekcijske sisteme, da je skupni dodaten strošek le-tega na koncu enak kot predlagana polna višina koncesnin.

Zvišanje koncesnin pa bi prizadelo tudi druge gospodarske subjekte v regiji, ki termalno vodo uporabljajo za potrebe ogrevanja – na primer podjetje Ocean Orchids in Paradajz. Obe podjetji se strinjata s koncesninami, ne pa s predvidenimi količinami izčrpane vode in višino koncesnine. Pri željeni količini uporabe vode in predlagani koncesnini, bi ta pri obeh podjetjih znašala **8-10 % vseh prihodkov** in izničila vso dodano vrednost, kar pomeni konec razvoja te panoge in najverjetneje tudi stečaj. V primeru dodatnega omejevanja načrpane vode, pa bi se ta strošek še dodatno povečal, saj bi podjetji morali izgubljeno energijo nadomestiti z novim energentom.

V primeru podjetja Paradajz bi nova koncesnina, ob upoštevanju njihove dejanske potrebe po geotermalni vodi, pomenila okrog 400.000 evrov novih obremenitev na leto, kar predstavlja dobrih šest mesečnih plač vseh zaposlenih skupaj s stroški izplačil plač. Če bi za primerjavo ta strošek prenesli na končnega kupca, bi se morala cena paradižnika ob upoštevanju davka in trgovske marže povečati za ca. 30 centov po kilogramu, kar je nevzdržno in nekonkurenčno. To pa pomeni konec izven sezonske pridelave zelenjave v Sloveniji in uvažanje le-te iz držav, kjer je cena energije nizka (Hrvaška, Nizozemska, Madžarska ...). Vemo pa, da je samooskrba z zelenjavo v Sloveniji že sedaj na zelo nizki ravni in ta ukrep koncesij izničuje vse napore Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano po povečanju samooskrbe Slovenije na področju zelenjave.

Interes države bi moral biti ta, da se obnovljiv vir energije, kar geotermija je, čim bolj izkoristi, ne pa da se s sistemom nerazumno visokih koncesnin uporabnike sili, da bodo prešli na nek drug energent – premog ali zemeljski plin, ki pomenita povečanje izpusta CO2 kar pomeni korak nazaj. Kot kaže gre za kratkoročno potezo države. Na srednji rok pa bo zaradi tega ukrepa in propada nekaterih podjetij pobrano bistveno manj davkov.

Prav tako je nerazumno, zakaj se s sistemom plačil obratovne podpore nagrajuje vse, ki so investirali v druge oblike OVE kot so sončne elektrarne, bioplinarne in veterne elektrarne, pri geotermiji kot OVE pa namesto podpore vsem uporabnikom te energije nalaga dodatne obremenitve.

Prav tako se s tem ukrepom izničuje **primerjalno konkurenčno prednost regije Pomurje**, ki je že tako ali tako ena najbolj nerazvitih regij z najvišjo stopnjo nezaposlenih v Sloveniji. Ta ukrep pa najbolj prizadene ravno Pomurje, saj je tu največ geotermalne energije, ki je potencial na katerem sloni **razvoj regije**.

Ob tem moramo demantirati tudi nekatere navedbe, da so podjetja doslej brezplačno koristila termalno vodo in da ne želijo plačevati koncesnine. Podjetja se le zavzemajo, da formula izračuna ostane nespremenjena kot je bila v letih 2014 – 2015 ($V = 0,05 \times \text{čisti prihodek} + 0,003 \times C \times Q \times \Delta T \times 4,2$).

PRIMERJALNI PREGLED PLAČIL ZA KORIŠČENJE GEOTERMALNE VODE ENE OD POMURSKIH TERM

Leto	Formula za izračun	Višina nadomestila EUR	Višina koncesije EUR	Vodna povračila EUR	Plačila skupaj EUR	Delež v prihodkih %
2014, 2015	$V = 0,05 \times \text{Čisti prihodek} + 0,03 \times C \times Q \times \Delta T \times 4,2$	44.660		15.870	60.530	2%
2016 in naprej	$V = 0,15 \times C \times (Q + Q_d) / 2 \times \Delta T \times 4,2$		145.497	15.870	161.367	5%

- Q - dejanska letna poraba termalne vode
- C - povprečna letna cena za 1 MJ toplote
- ΔT - 12 °C
- Q_d - dovoljena količina letne rabe termalne vode

Iz tabele je razvidna višina plačevanja dajatev za termalno vodo po posameznih postavkah, kot tudi skupna letna plačila za uporabo termalne vode z izračunanim deležem.

Po novi formuli bi delež plačil za uporabo termalne vode pri teh termah znašal **5%** v prihodkih, to pa pomeni **1,5 kratnik** mesečne bruto plače vseh zaposlenih.

1. Pri tem so zelo pomembna naslednja dejstva :

- da termalna zdravilišča termalno vodo uporabljajo predvsem v bazenih in da domači ter tuji gosti prihajajo v termalna zdravilišča zaradi te termalne zdravilne vode. Pomurska naravna zdravilišča morajo termalno vodo zaradi njene temperature (v povprečju cca 60°C) najprej ohladiti, da jo lahko sploh uporabljajo v bazenih, zato je ΔT (12 °C) v formuli za pomurska zdravilišča zelo sporen. V formuli za izračun nadomestil za leta 2005 -2013 se je upošteval ΔT glede na temperaturo vira in je za vrtine, ki imajo višjo temperaturo nad 50 °C znašal $\Delta T = T(\text{vira}) - 35^\circ\text{C}$, nove formule pa tega več ne upoštevajo.

- da geotermalna voda samo po sebi ni zastonj, saj pri njenem izkoriščenju nastajajo veliki stroški. Prikaz stroškov ene od pomurskih term:
 - dodatni strošek električne energije v višini 55.200 €
 - kanalščina za tehnološko odpadno vodo (odpadne bazenske vode) 4.200 €
 - stroški monitoringa (4x letno + letno poročilo) 2.000 €
 - **Skupni dodatni stroški povezani z izkoriščenjem termalne vode 61.400 €**
 - Stroški plačil državi (koncesnina + vodna povračila) 161.376 €

SKUPNI stroški izkoriščenja termalne vode brez amortizacije 222.776 €

Stroški amortizacije 5% od vrednosti strojne opreme (vrtina in primarni krog) 120.000 €

2. Znižanje stroškov z vračanjem v vodonosnik – reinjekcija predvideno v višini 80%

- Izgradnja reinjekcijske vrtine je tako iz tehničnega, stroškovnega in ekonomskega vidika sporna.

- Tehnični vidik

Zaradi hidrogeoloških, temperaturnih in kemičnih vplivov se mora povratna vrtina zgraditi v oddaljenosti minimum 2 km od proizvodne vrtine, kar v večini primerov ni izvedljivo zaradi potrebnih zemljišč in dovoljenj za uporabo. Sicer se tehnično lahko izgradi vrtina praktično 1 m od proizvodne vrtine s tem da se le-ta vrta pod kotom, to pa zelo podraži vrtino, katera ocenjena investicijska vrednost skupaj z vso potrebno opremo znaša med 1,5 do 2,5 mio € (odvisno od globine vodonosnika). Poleg tega pa pri vračanju vode pri zdraviliščih nastaja velik problem, saj je voda v bazenih zaradi tega, ker je prišla v stik z zrakom in je bila uporabljena v kopalne namene, onesnažena, in se kot taka ne sme vračati v vodonosnik. **Zato bi lahko termalna zdravilišča vračala le cca 30% termalne vode .**

- **Stroškovni vidik**

- Stroški električne energije zaradi premagovanja tlaka (2bara) 36.600 €
- Stroški amortizacije (povratna vrtina + potrebna strojna oprema 5%) 100.000 €

- **Ekonovski vidik**

- Višina koncesijske dajatve po novi formuli 145.497 €
- Višina koncesijske dajatve z 80% olajšavo za vračanje 29.099 €
- Strošek električne energije za vračanje 36.000 €

- **Ostanek iz olajšave = 80.398 €**

Investicija bi se povrnila šele po **25 letih**

- **Investicijski vidik**

Pomurska termalna zdravilišča nimajo prostih sredstev za investiranje v reinjekcijske vrtine, saj jim že sedaj zmanjkujejo sredstva za nujne investicije, ki bi jim omogočale konkurenčne prednosti na zahtevnih tujih trgih in ker preko poslovnih bank skoraj ni možno dobiti svežih kreditnih sredstev. Povratne vrtine bi se lahko zgradile le z nepovratnimi sredstvi iz sredstev, ki se bodo zbirala iz naslova koncesij in vodnih povračil.

Iz vseh teh naštetih argumentov izhaja, da je predvidena olajšava v višini 80% le **všečna** olupšava za javnost, kot tudi trditev ministrstva, da se morajo obračunati koncesnine zaradi nedovoljene državne pomoči in enakih tržnih pogojev za vsa termalna zdravilišča, ker ene že plačujejo koncesnine.

Dejstvo je namreč, da termalna zdravilišča niso mogla plačevati koncesij, saj jih država kljub temu, da so bile vloge oddane že leta 2005, v tem času ni izdala. V tem času so vsa termalna zdravilišča plačevala vodna povračila, nadomestilo pa bodo morala plačati na podlagi izdanih odločb s strani Ministrstva za okolje in prostor. Zato ne drži, da je v tem času prihajalo do nedovoljene državne pomoči.

Kar se pa tiče enakega položaja na trgu, je vlada ravno sedaj z uvedbo koncesij po novi formuli postavila v neenakopravni položaj večino termalnih zdravilišč v primerjavi s tremi zdravilišči, ki že imajo koncesijsko pogodbo in obračun koncesij po stari formuli (2014-2015) na podlagi katere bodo njihove dajatve tudi do 5x nižje od ostalih.

In za konec: Zdraviliški turizem je v Pomurju pomembna gospodarska panoga in zaposlovalec. V Pomurju smo v letu 2014 zabeležili skupno 82 milijonov evrov prihodkov iz turizma in 1.500 zaposlenih. Od tega 37 milijonov evrov Save Turizma s 620 zaposlenimi v Pomurju. Pomurske občine, v katerih poslujejo zdravilišča, pa so samo iz naslova turističnih taks prejele 655.136 evrov. Ob upoštevanju turističnega multiplikatorja ima zaradi turizma v naši regiji redno zaposlitev vsaj 3.000 ljudi, kar nima zanemarljivega učinka na socialno blaginjo v regiji. Poleg tega je potrebno upoštevati še vse druge dajatve, kot so dohodnine, socialni transferji, davek na dodano vrednost, itd.

Dodatna pojasnila:

- Sava turizem (Terme 3000 – Moravske Toplice, Terme Lendava, Terme Banovci in Zdravilišče Radenci): Igor Magdič 041 728 068
- Terme Vivat: Metod Grah 041 755 803
- Ocean Orchids: Roman Ferenčak 041 615 535
- Paradajz: Kristjan Magdič 041 368 085
- Bioterme Mala Nedelja: Miran Blagovič 041 620 751
- Pomurska gospodarska zbornica: Robert Grah 041 844 448

Pomurska Gospodarska Zbornica

Robert Grah, direktor